

N:o 115.

Neljäntenä Adventti-Sunnuntaina.

Evank. Joh. 1: 19–28.

Ja tämä on Johanneksen todistus, koska Juutalaiset lähettivät Jerusalemissa papit ja leviitat kysymään häneltä: kukas olet? Ja hän todisti ja ei kieltänyt. Ja hän todisti sanoen: en minä ole Kristus. Ja he kysyivät häneltä: kukas siis? Oletkos Elias? Hän sanoi: en. Oletkos profeeta? Hän vastasi en. Niin he sanoivat hänelle: kukas olet? Että me antaisimme niille vastauksen, jotka meidän lähettivät: mitäs sanot itsestäs? Hän sanoi: minä olen huutavan ääni korvessa, valmistakaat Herran tietä, niinkuin Jesaias profeeta sanoi. Ja jotka lähetetyt olivat, olivat Phariseuksista. Ja he kysyivät häneltä, ja sanoivat hänelle: miksi siis sinä kastat, jos et sinä ole Kristus, etkä Elias, etkä profeeta? Johannes vastasi heitä, ja sanoi: minä kastan vedellä; mutta teidän keskellänne seisoo, jota ette tunne. Hän on se, joka minun jälkeeni tulee, joka minun edelläni on ollut: jonka kengän rihmoja en minä ole kolvollinen päästämään. Nämät tapahtuivat Betabarassa, sillä puolella Jordanin, kussa Johannes kasti.

Mitä se merkitsee, että evankelista niin monin sanoin kertoo Johanneksen vastauksen ja todistuksen? Sillä kun hän olisi voinut sanoa lyhyesti: **Ja hän todisti**, niin hän lisää kuitenkin: **Ja ei kieltänyt**; ja sanoo vielä keran: **Ja hän todisti**.

Evankelista tahtoo ilmaista Johanneksen järkähtämättömyyden, jolla hän voittaa suurimman ja vaarallisimman kiusauksen, joka maailman alusta hamaan sen loppuun asti asettelee pauloja Jumalan sanan eteen. Oli siis kohtuullista, että tällainen suuri lujuus sai arvokkaan kiitoksen monilla sanoilla. **Ensi** kun hänelle tarjottiin Kristuksen kunnia, vastasi hän: **En minä ole Kristus**. Näin ei hän olisi vastannut, ellei olisi huomannut heidän tahtovan häntä siinä pitää. Katsokaapas sitten myöskin, kuinka loistava ja täynnä kiihotusta tämä kiusaus oli. He lähettivät hänen luokseen, ei mitään alhaisia rahvaan miehiä vaan kansan etevimpiä, nimittäin pappeja ja leviittoja, ja luulivat sillä tavalla saavansa Johanneksen taipumaan. Eipä vielä ollut papeis-

sa ja leviitoissakaan kylläksi, vaan heidän lähettilänsä täytyi olla fariseuksiakin. **Ja jotka lähetetyt olit**, sanoo evankelista, **olit fariseuksista**, se on: etevimmän ja kuuluisimman lahkokunnan pappeja. Aivan kuin jos nyt jonkun seurakunnan suurimmat ja etevimmät piispat lähetettäisiin jonkun köyhän maaseutupapin pakinoille hankkimaan häneltä suosiota. Kaiken muun lisäksi olivat nämä lähettiläät pappeja ja leviittoja, koko Juudan kansan valtuutettuja, ja tarjosivat Johannekselle ylimmäisen papin ja hallituksen suosiota ja lempeä, niin että jos Johannes olisi tahtonut myöntää heidän puheeseensa, olisi täytynyt tapahtua heidän valtansa vaikutuksesta, että jokaisen olisi ollut pakko pitää häntä Kristuksena. Ikäänkuin jos paavi kaikkein kardinaalien ja kirkon pääpappien kanssa ynnä kaiken maanpiirin kuningasten keralla tarjoisi kurjimalle kerjäläiselle armonsa ja ystävyytensä.

Mikä oli heidän aikomuksensa tällä kiusauksella? Sen ilmaisee Kristus Joh. 5: 33–35 sanoessaan: **Te lähetitte Johanneksen tykö**

ja hän todisti totuuden. Mutta en minä ihmiseltä todistusta ota, vaan minä sanon näitä, että te autuaaksi tulisitte. Hän oli palavainen ja paistavainen kynttilä, mutta te tahdoitte ainoasti vähä aikaa riemuita hänen valkeudessaan. Näillä sanoilla ilmoittaa Kristus selvästi heidän turhamielisen vaivannäkönsä, sillä käynnillään Johanneksen luona tavoittelivat he ainoastaan omaa etuaan ja omaa kunniaataan sekä tahtoivat väärinkäyttää Johanneksen pyhyttä itsensä kaunistamiseksi. Jos nimittäin Johannes olisi heihin suostunut ja täyttänyt heidän pyyntönsä sekä sallinut heidän pitää häntä Kristuksena, niin olisi koko kansa pitänyt heitäkin suurina, pyhinä ja viisaina miehinä, jotka noin suuren miehen kunnioituksella ja todistuksella olivat koetellut ja mahdollisiksi havaitut oikeuden mukaan olemaan niin suuressa arvossa. Sitten olisi kansa heti pitänyt oikeana kaikkea, mitä he tähän asti olivat ajatelleet, tehneet ja opettaneet, se on: kaikkea sitä törkyä, joka oli heidän jumalattomassa menossaan, heidän lihallista ylvästelemistään lailla ja heidän maallista kunniaansa ja rikkauttansa; ja näin olisivat he Hengen poishävittämisellä saaneet elää suuressa kunnioituksessa lihan jälkeen. Tätä tarkoittaa Kristus sanoessaan heidän tahtovan vähän aikaa riemuita Johanneksen valkeudessa, se on: vahvistaa ja tukea omaa maallista valtaansa. Mutta koska Johannes sellaista ylönkatsoi eikä ottanut vastaan heidän kunnianosoitustaan, sanoivat he, että hänellä on perkele, kuten Kristus Matt. 11: 18 kertoo. He toivoivat varmasti, että koska olivat kansan etevimpiä, niin Johannes ei ollut halveksiva niin jaloa lähetystä.

Tämän ilmaisevat he itsekkin sanoessaan: **Kukas olet? Että me antaisimme vastauksen niille, jotka meidän lähetit.** Tällä tahtovat he yllyttää häntä kysymään, kutka olivat heidät lähettäneet hänen luokseen, että täten

olisivat saaneet tilaisuuden koroittaa sekä lähettäjiään että itseään. Aivan kuin olisivat sanoneet: Ah, jospa vaan tietäisit, minkälaisia mainioita miehiä meidän lähettäjämme ja me lähetetyt olemme, niin sinä et ainoastaan täyttäisi tahtoamme vaan tulisit itsekin luoksemme pyytämään sitä, mitä sinulle nyt tarjotaan. Mutta siitä ei Johannes ollenkaan välittänyt, vaan oli vaiti heidän kiusatessaan vastattuaan heille kolmeen kertaan: **Minä en ole Kristus, minä en ole Elias. Minä en ole profeta.** Koska hän nyt kolme kertaa oli kieltänyt ja neljännellä oli kokonaan vaiti, niin pitivät lähettäjiät hänen vastauksensa röyhkeytenä ja kopeutena; vaikka he olivat niin suuria ja ylhäisiä herroja, ei hän näyttänyt arvoa antavan suurelle eikä pienelle, ei heidän lähettäjiilleen eikä lähetetyille. Tämäpä tekee kipeätä ja kouriä aina tuollaisten pöyhkeilijöiden sisua ja tässä on heidän mielestensä ihan kanteen asiaa hurskaita vastaan, he kun näin muka ovat kopeasti ylönkatsooneet Jumalan palvelijoita ja sijaisia. Silloin täytyy hurskasten kristittyjen tietysti olla ylpeitä, perkeleen riivaamia, vääräuskoisia, kapinallisia ja paljon muuta sellaista.

Tästä kaikesta nyt näemme, kunka suuri Johanneksen mielenlujuus oli, joka, vaikka häntä niin monella tavalla kiusattiin korkeata kunniaa tavoittelemaan, ei hiuskarvankaan vertaa myöntänyt, vaikka tuollaisella ylönkatseella yllyttikin juutalaisten mahtavain ylimysten vihan itseänsä vastaan antautuen siten ylönkatsottavaksi ja kuoleman vaaraan. Siitä hän itsekkin Joh. 3: 28 kerskaa sanoen: **Te olette itse minun todistajani, että minä olen sanonut: en minä ole Kristus, vaan minä olen hänen edellänsä lähetetty.** Vaikka Johannes olisikin heille myöntävästi vastannut, antanut käyttää itseään peitteenä heidän pahalle menolleen, menettänyt siten Kristuksen ja tullut jumalattomimmaksi kavaltajaksi, ei heidän

suosionsa häntä kohtaan kuitenkin olisi kauan kestänyt, vaan he olisivat pian häneen kyllästyneet saavutettuansa hänen avullaan, mitä halusivat, nimittäin, hirmuvaltansa ja jumalattoman menonsa voimassa pitämistä. Johannesta kiusattiin siis tällä lähetyksellä kaikkein suurimpaan syntiin, sillä yhdenkään ihmisen synty ei olisi ollut suurempi kuin Johanneksen, jos hän olisi heidän pyyntöönsä suostunut. Hän olisi nimittäin täten – siinä määrässä kuin asia hänestä riippui – aivan juurinensa hävittänyt Kristuksen ja lisäksi käyttänyt väärin ne ylevät lahjat, joita Jumala niin runsaasti oli hänelle antanut, että kansa niiden vuoksi enemmän häntä uskoi kuin Kristusta. Ei siis ollut tämä Johanneksen voitto pieni vaan kaikkea kiitosta ansaitseva niin vaarallisessa ja suuressa kiusauksessa, jossa hän kuitenkin pysyi lujana. Oi kuinka monet ne ovatkaan, jotka itseään tyrkyttären tunkeutuvat korkeihin kunniavirkoihin? Mutta kuka tahtois kieltäytyä sellaisesta kunniaasta, jonka noin ylhäiset miehet tarjoovat? Johanneksella olisi ollut hyvänä tekosyynä se, että häntä olivat ne kutsuneet, joilla oli oikeus ja valta siihen, koska hän huomasi, että pappein ja leviittain aikomuksena oli korottaa ja esitellä hänet Kristuksena. Edelleen seuraa tekstissä:

Ja he kysyit häneltä: kukasta siis? Oletkos Elias? Hän sanoi: en. Oletkos profeeta? Hän vastasi: en. Niin he sanoit hänelle: Kukas olet? Että me antaisimme niille vastauksen, jotka meidät lähetit. Mitäs sanot itsestäs. Sitten kun lähettiläät Johannekselta saivat kuulla, ettei hän ollut Kristus, niin tarjosivat he hänelle toista kunniaa, vaikkakin edellistä pienempää. He luulivat siitakin olevan etua asialleen, jos hän ainoastaan Eliaana tai jonakin profeetana olisi ruvennut heitä kannattelemaan. Eihän meidän tule arvella heidän tulleen Johanneksen luokse mitkään rehelliset aikeet sydämässä tai ky-

syneen siitä syystä, että mitään sellaista uskoivat Johanneksesta, vaan vietelläksensä häntä luulemaan, että hän oli Eliaan tai jonkun profeetan vertainen. Muutoin olisivat ylimmäiset tulleet itse hänen luokseen, niinkuin muut tekivät, jotka uskoivat häntä, urkkimatta hänen ajatuksiaan ja kiusaamatta häntä millään lähettiläillä. He eivät uskoneet eivätkä ajattelleet, että hän oli Kristus, Elias tai joku profeeta; vaan koska yhteinen kansa piti häntä niin suuressa kunniaassa, niin koittivat he saada osaksensa samaa kunniaa, viekoittelemalla häntä puolellensa.

Tässä arvelevat jotkut juutalaisten kysyneen, oliko Johannes se profeeta, jonka Jumala oli luvannut 5 Moos. 18: 15, jossa Mooses sanoo: **Profeetan sinun seastas, sinun veljittä, minun kaltaiseni, herättää sinulle Herra sinun Jumalas.** Mutta jos heidän kysymyksensä tätä olisi tarkoittanut, niin olisivat juutalaiset myöskin ehdottomasti luulleet, että tämän luvattun profeetan piti olla joku muu kuin Kristus ja Elias ja heitä kumpaakin pienempi, sillä he kysyvät vasta viimeksi häneltä, oliko hän joku profeeta. Mutta toisin opettaa Pietari Ap. Tek. 3: 22 ja Stefaanus Ap. Tek. 7: 37, jotka tuolla luvattulla profeetalla ymmärtävät itse Kristusta ja vetoovat juutalaisten edessä juuri samaan tekstiin, 5 Moos. 18: 15. He siis joko eivät ole oikein ymmärtäneet Moosesta tässä kohden tai sitten ovat tässä kysyneet jotain muuta vähäarvoista profeetaa, jota jälkimmäistä mieluummin tahtoisin uskoa. Sillä koska sellainen profeeta oli heille luvattu, joka oli oleva Mooseksen kaltainen, niin eivät he tietysti voineet asettaa Eliasta, vielä vähemmän ketään pienempää profeetaa, hänen edelleen, koska pitivät Moosesta suuremmassa arvossa kuin kaikkia muita profeetoja. Koska heillä siis ei ollut Malakiaan ajan jälkeen, joka oli viimeinen profeeta, ollut mitään profeetaa, niin kysyivät he Johannekselta, eikä

hän tahtoisii ilmoittaa itseänsä profeetaksi. Ja Kristuskin sanoo Matt. 11: 9, 10: **Mitä te läksitte katsomaan? Profeetaako? Totisesti sanon minä teille: tämä on jalompi kuin profeeta.** Tällä Herra selvästi ilmaisee, että he pitivät Johannesta ainoastaan tavallisena profeetana. Ja vielä selvemmin sanotaan Matt. 21: 26: **Sillä kaikki pidit Johanneksen profeetana.**

Tässä halunnee joku kysyä: Jos Johannes kerran on profeeta, miksi hän siihen kieltää sanoen ei olevansa? Ja – kuten P. Gregorius kysyy – miksi vastaa hän kieltämällä olevansa Elias, vaikka kuitenkin Kristus häntä siksi sanoo Matt. 16: 12, 13. En tiedä, onko siinä kylliksi vastausta, ettei Johannes sen vuoksi ole mikään profeeta, koska hän on jalompi kuin profeeta, sillä eipä se kaikkia oikein tyydytä, koska voidaan sanoa, että on järjetöntä kieltää kaikkea profeetan arvoa sellaiselta, joka kuitenkin on jalompi kuin profeeta. Siitä ovat muutamat siihenkin johtopäätökseen tulleet, että juutalaiset muka ovat kysyneet Johannekselta, oliko hän se luvattu suuri profeeta, josta Mooses oli ennustanut, ja että Johannes vastasi oikein sanoessaan: en ole. Mutta he eivät ajattele, että jos Johannes olisi luullut heidän kysyvän häneltä samasta suuresta profeetasta, jota he pitivät jonakin muuna kuin Kristuksena, niin ei hänen olisi pitänyt kieltää siihen, sillä olipa hän totisesti sellainen profeeta, jota he Mooseksen sanoja väärin käsittäen tarkoittivat. Etsivähän he suurta profeetaa Kristuksen edellä, ja sellainen nyt kuitenkin Johannes oli. Miksi salaa hän tämän heiltä? Eihän kukaan saa kieltää olevansa se mikä on, vaikkakin joku tiedustelisi asiata väärässä tarkoituksessa, varsinkin kun kysytty tietää olevansa se, jota harhassa-olevat tiedustelevat.

Niin, mitäpä meillä on siihenkään sanomista, että profeeta Aamos samoin ja vielä

enemmän kieltää olevansa profeeta sanoessaan Aam. 7: 14, 15: **Aamos vastasi ja sanoi Amazialle: en minä ole profeeta enkä profeetan poika, vaan minä olen karjan paimen ja marjain hakija. Mutta Herra otti minun karjasta ja sanoi minulle: mene ja ennusta minun kansaani Israelia vastaan.** Eikö tämä ole ristiriitaista puhetta? Hän sanoo ei olevansa mikään profeeta ja sitten seuraa, että Jumala oli lähettänyt hänen ennustamaan kansallensa Israelille? Samoin kieltää tässäkin Johannes olevansa profeeta ja sanoo kuitenkin olevansa lähetetty kastamaan, valmistamaan Herran tietä ja julistamaan, että Kristus seisoi heidän keskellensä.

Minun mielipiteeni on sen vuoksi se, että kaikessa yksinkertaisuudessa voidaan sanoa, ettei Johannes tahtonut omistaa mitään profeetan nimeä, koska se siihen aikaan oli sangen tavaton ja suuresti kunnioitettu ja koska profeetain virkaan kuului, että heidän täytyi opettaa ja hallita kansaa. Ja koska nyt Kristus, kaikkein profeetain Herra, oli läsnä, niin teki Johannes itsensä vähäpätöiseksi Kristukseen verraten, niin ettei tahtonut myöntää olevansa mikään profeeta, vaan ylisti virkaansa nöyryydellä ja osoitti heidät Kristuksen tykö. Samoin kuin vähäpätöinen pappi piispan läsnäollessa, jos häneltä tiedustettaisiin, onko hän pappi, osoittaisi kysyjän luotaan sanoen: Katsos, tuossa on nyt pappi, jonka palvelija minä olen kuten sinäkin. Minun virkaani ei nyt ollenkaan kaivata enkä minä ole pappi hänen läsnäollessaan, niin kauvan kuin hän toimittaa papin tehtäviä. Nyt oli tapana vanhassa testamentissa, että ylimmäinen pappi yksinään toimitti papinvirkaa. Samoin myöskin kun ruhtinas itse on läsnä, niin silloin ei tule kysymyksen hänen palvelijainsa valta eikä mikään virasto toimi hänen läsnäollessaan niinkuin hänen poissa ollessaan. Me tahdomme sen vuoksi sanoa, että Johannes menetteli Aamoksen

tavalla, joka sen vuoksi kieltää olevansa profeeta, koska ei ollut profeetain joukkoa, sukua, lukua ja säätyä, vaan Herra oli hänet äsken kutsunut aivan ylimääräisenä. Siihen aikaan oli nimittäin papeilla, viisailla ja profeetoilla määrätty ja erityiset osastonsa, niinkuin meidänkin aikanamme jumaluusoppineilla, lakimiehillä ja piispoilla, joista muutamat ovat hurskaita mutta suurempi osa pahoja. Kuten profeeta Miika³: 11 sanoo: **Hänen päämiehensä tuomitsevat lahjain tähden, hänen pappinsa opettavat palkan tähden ja heidän profeetansa aavistavat rahan tähden;** ja Jerem. 18: 18: **Ei papit taida väärin laissa, viisasten neuvo ei puutu, ja ei profeetat taida väärin opettaa.** Niinpä sanoo Aamoskin: **Herra otti minun karjasta,** se on: kun minä en vielä ollut mikään profeeta. Sanooko nyt Johannes samassa tarkoituksessa, ettei hän ollut mikään profeeta, sitä en tiedä. Minä pidän kiinni seuraavasta selityksestä: Vaikka Johannes todellisuudessa oli profeeta, ja sellainen, jota he etsivät, niin tahtoi hän kuitenkin, koska Kristus itse oli läsnä, kumota sen hullun luulon, joka heillä oli hänestä, ja johdattaa heidät Kristuksen tykö, joka nyt läsnäolevana ei tarvinnut mitään profeetaa, joka olisi ennustanut hänen tuloaan, koska hän itse oli nähtävissä. Sen vuoksi jään siihenkin mielipiteeseen, ettei Johannes ollut mikään profeeta vaan suurempi kuin profeeta.

Kun nyt Johannes näin nöyryytti itsensä ja lähetetyt sen huomasivat, niin he hänen esimiehinään pöyhistyivät ja muistuttivat häntä vallastaan sanoen: **Kukas olet? Että me antaisimme niille vastauksen, jotka meidän lähetit.** Katsos, kuinka he nyt alkoivat puhella kopeasti ja ylpeästi ja vetosivat valtaansa ja asian vakavuuteen, kun eivät imartelullaan voineet mitään aikaan saada. He eivät mainitse itseään eivätkä lähettäjiäkään, vaan tahtovat salaperäisin sanoin herät-

tää Johanneksessa pelkoa, niin että hän katuisi, kun näin tietämättään oli suututtanut niin ylhäisiä miehiä. Mutta Johannes oli vaiti, ei kysynyt keitä ja kuinka suuria he olivat eikä pelännyt heidän uhkaustaankaan. Näin sai hän voiton heidän viekkaasta salakavaluudestaan yksinkertaisella vaitiololla välittämättä vähääkään siitä, veivätkö he lähettäjiilleen mitään vastausta vai eivätkö. Siitä he niin harmistui-
vat, että puhkesivat edelleen kysymään:

Mitäs sanot itsestä? Kun olisivat sanoneet: Sano meille ainoastaan se, miksi tahdot itseäsi kutsuttavan. Mikä nimi sinulle pitää annettaman? Keneksi sanot itsesi? Täytyyhän kansan puhua sinusta ja sinun virastasi, jonka vuoksi on myöskin tarpeellista tietää, millä virkanimellä sinua tulee mainita, varsinkin koska opetat ja kastat kansaa. Silloin alkoi Johannes nöyryydessä ilmoittaa suoraan virkan-
sa ja sanoi:

Minä olen huutavan ääni korvessa, valmistakaat Herran tietä, niinkuin Jesaias profeeta sanoi. Tämä on kummallinen vastaus. Meillä on muuten tapana sanoa: minä huudan äänellä; mutta kuka on tässä huutava, jonka ääni Johannes on? Hän antaa tässä selvästi tietää salaisuuden, josta myöhemmin puhumme. Mutta Johanneksen tarkoitus on sanoa lähetetyille: Minä en tahdo, että ylistätte minua mistään tai paljon minua korotatte, sillä minä olen niin tuiki mitätön, ettei minussa mitään muuta havaita kuin ainoastaan ääni. Ja koska minä tällä äänellä tarkoitan ainoastaan kansan parasta, niin kerskaan minä ainoastaan siitä. Oi tuota verratonta nöyryyttä Johanneksessa! Tuollainen puheenparsi: **Minä olen ääni,** on aivan tavallinen latinassa, kun käsitteään ihmistä, vaikka mainitaan ainoastaan hänen tekonsa, joko hyveensä tai paheensa. Terentius esim. sanoo: Oi, kuinka sinä olet itse viisaus! Ja toisessa paikassa: Oi, sinä ilkeä pahuus! Niinpä sanoi susikin satakielelle: sinä et

ole muuta kuin ääni, kun näki pienen linnun luultuaan kuitenkin sitä sängen suureksi sen kaikuvan äänen tähden, kuten sadussa kerrotaan. Jumalakin sanoi Moosekselle, 2 Moos. 4: 16: **Aaronin pitää oleman sinun suunas.** Samoin on meillä tänäkin päivänä tapana sanoa vahvaäänisestä pienestä miehestä, että hän on ääni, se on: parasta hänessä on ääni. Niinpä sanoo Johanneskin, ettei hänessä mikään muu kelpaa kuin ainoastaan ääni ja ettei hän koko elämässään ja työssään ole mitään muuta kuin ääni. Oi, jospa kaikki Johannesen jälkeläiset virassa olisivat niin ahkeria Jumalan sanan saarnaajia, että heitä sanottaisiin ainoastaan ääneksi, jonka nimen Johannes tässä antaa itselleen.

Tässä ylistetään nyt taasen Johannesen ja evankeliumin virkaa. Mitä merkitsee tuo: **valmistakaa Herran tietä korvessa.** Johannes jäi sananmukaisesti selittäen korpeen, jossa hän huusi, mutta myöhemmin saamme myöskin nähdä hengellisen merkityksen, joka tässä piilee. Nyt tahdomme ainoastaan yksinkertaisesti sanoja seuraten lausua: Johannes on siinä merkityksessä huutavan ääni korvessa, että hänen pitää tiedoksi antaa, että Kristusta julistavan saarnaajan tulee myöskin elämässään ja vaelluksessaan olla korvessa; se on: hänen ei tule toivoa kunniaa, rikkautta, hekumaa eikä mitään muuta maailmallista, sillä ken maallista kunniaa, rikkautta, hekumaa ja muuta maailman tarjoomaa etsii, hän tahtoo olla ihmisten seassa ja yhtyä kansan joukkoon, kuten Ps. 106: 35, 36 sanotaan: **He sekoitit heitänsä pakanain sekaan ja opit heidän töitänsä; ja palvelit heidän epäjumaliansa, ja ne tulit heille paulaksi.** Tämän näemme myöskin ilmeisesti meidän aikamme piispoista, hengellisistä ylimyksistä ja papeista, jotka päättään myöden ovat vajonneet maallisiin asioihin harrastaen niitä ainoastaan. Niin ovat he edistyneet komeudessa, yl-

peudessa, hekumassa ja rikkaudessa, että siinä kohden vievät voiton niiltäkin, jotka elävät maallisessa säädyssä. Kun he nyt näin tykkäänään ovat kietoutuneet sellaiseen, kuinka voivat he enään saarnata Kristusta, varsinkin koska totuuden apostolin täytyy olla köyhä ja paljas eikä pidä **varustaman itseänsä rahoilla eikä kukkarolla eikä evässäkillä,** Matt. 10: 9, 10. Ei hänen myöskään pidä **antaman ylön Jumalan sanaa ja pöytäin edessä palveleman,** Ap. Tek. 6: 2. Vaikka ne saarnaavatkin, eivät he kuitenkaan saarnaa vapaasti, ei uljaasti eikä persoonaan katsomatta. He pelkäävät sanoa suoraan totuuden ja ovat aina varuillaan, etteivät menettäisi kunniaansa, omaisuuttaan ja tätä rakasta elämäänsä.

Sitten tulee saarnaajan olla huutavan ääni sillä tavalla, kuin Paavali 2 Tim. 4: 2 kirjoittaa: **hänen tulee pitää päälle sekä hyvällä että sopimattomalla ajalla, rangaista, nuhdella ja neuvoa,** niin etteivät kuulijat häntä pidä minään muuna kuin äänenä. Onhan suuri erotus evankeliumin ja lain saarnan välillä. Laki kirjoitettiin kahteen tauluun ja oli kuollut kirjoitus, joka ei ulottunut kauemmaksi, kuin minne taulut kulkivat. Sen vuoksi sillä oliki vähän voimaa. Mutta evankeliumi lennähtää vapaaseen ilmaan elävällä ja esteettömällä äänellä, jonka vuoksi se paremmin voikin kääntää kansaa. Senpä vuoksi ei Kristuskaan itse kirjoittanut mitään vaan puhui suullisesti, ja samoin ovat apostolitkin vähän kirjoittaneet, vaan puhuneet paljon. Nyt taasen on kirjoitus päässyt sellaiseen vauhtiin, ettei kirjojen se-pustelemisella ole mitään määrääkään, niin, onpa päästy niin pitkälle, että sanotaan niiden parhaiten opettavan seurakunnassa, jotka ainoastaan kirjoittavat kirjoja. Sängen harvoin kuullaan piispojen ja muiden ääntä, joiden kuitenkin pitäisi saarnata. He sanovat pikemmin päättömästä ylimielisyydessään, ettei saa ilmaista kirkon kätkeytyjä salaisuuksia, kuten

he niitä sanovat, yhteiselle kansalle, joka mu-
ka ei kuitenkaan voi niitä käsittää. Ikäänkuin
ei Pyhä Henki käskiessään saarnaamaan
evankeliumia olisi tietänyt, ettei yhteinen
kansa ilman hänen valaistustaan sitä ymmär-
rä, ja ikäänkuin he itse omin voiminsa voisi-
vat ymmärtää ja niin ylönsä hyvästi käsittää tä-
män saarnan.

Eipä ole tässä turhaan sitäkään kirjoitettu,
ettei Johannesta sanota edes **puhuvan** vaan
huutavan ääneksi. Tällä epäilemättä tarkoi-
tetaan, että evankeliumin saarnaajan ei tule
olla ainoastaan pyytämättä tämän maailman
antimia vaan myöskin uljaasti ylönkatsoa se-
kä ne että kaikki uhkaava vaiva ja vastus.
Hän ei saa säikähtää mitään vainoa, eipä edes
itse kuolemaakaan eikä suostua mihinkään
nurkkaan ajettavaksi, niinkuin niiden tapa on,
jotka salaa omainsa kesken kuiskaavat totuu-
den kuuluville, mutta julkisuudessa ovat pel-
kureina siitä vaiti. Jesaias selittää tämän huu-
tavan äänen sanoessaan 40: 6 näin: **Ääni sa-
noo: saarnaa. Ja hän sanoi: mitäs minun
pitää saarnaaman? Kaikki liha on ruoho
ja kaikki hänen hyvytensä niinkuin ke-
don kukkainen. Ruoho kuivuu pois ja kuk-
kainen lakastuu.** Hän lisää: **Siion, sinä su-
loinen saarnaaja, astu korkealle vuorelle,
Jerusalem, sinä suloinen saarnaaja, korota
äänes väkevästi, korota ja älä pelkää. Sano
Juudan kaupungeille: katso teidän Juma-
lanne. Sillä katso, Herra Herra tulee väke-
vydessä ja hänen käsivartensa on hallitse-
va.** Sillä jonka tulee saarnata näitä molempia,
nimittäin ensiksi, että kaikki ihmiset ovat ruo-
hon kaltaisia ja toiseksi, että Jumalalla yksin
on valta, hänellä täytyy olla pelkäämätön sy-
dän, sillä ihmiset eivät mielellään tahdo teis-
sään olla ruohoja eivätkä anna ylönkatsoa si-
tä, mitä he tekevät ja rakastavat. Näihin kah-
teen kohtaan nyt perustuu Johanneksen oikea
virka, ja niitä Jesaias edellä mainituilla sa-

noilla suloisesti kuvailee. **Ensimmäinen** on
valmistaa Herralle tietä, se on: opettaa, ettei
ihminen muuta ole kuin ruoho; **toinen** on
osoittaa ihmistä Herran ja Jumalan karitsan ty-
kö. Tai lyhyesti: opettaa ihmiset tuntemaan it-
sensä ja Jumalan, sillä Johanneksen tehtävänä
on opettaa jokaista tuntemaan itsensä ja Juma-
lan, kuten nyt seuraa.

Johannes vahvistaa virkansa Jesaiaan sa-
noilla ja opettaa meille siten, ettei kukaan saa
omin päinsä ja oman mielivaltansa mukaan
ryhtyä mihinkään, kaikkein vähimmin seura-
kunnan julkisissa viroissa ja palveluksissa, ell-
ei hän voi todistaa perustuvansa johonkin
Raamatun lauseeseen tai esimerkkiin. Niinpä
opetti P. Antoniuskin kuulijoitaan, ettei kenen-
kään pitäisi oman päänsä ja mielivaltansa mu-
kaan valita itselleen mitään omituista elämän-
tapaa eikä tehtävää, vaan mieluummin sellais-
ta, jota Raamattu määrää, jota kukin noudatta-
koon. Mutta kuinka nyt käy Jumalan seura-
kunnassa? Jokainen, varsinkin etevimmät,
ryhtyvät oman tahtonsa jälkeen kaikkeen, mi-
kä heitä haluttaa, ja sanovat kyllä sen tapahtu-
van hyvässä tarkoituksessa, mutta eivät voi
siihen esittää mitään perustetta Raamatusta.
Johannes ei sallinut mitään sanottavan itses-
tään, ellei sitä ollut ennen ennustettu hänestä
ja sillä perustetta Pyhässä Raamatussa. Tästä
saamme nyt sen opetuksen, että meidän aina
tulee pukeutua Raamatun aseisiin, ei ihmis-
asetuksiin, unelmiin ja hyödyttömiin oppeihin,
jotka nyt niin mahtavasti vallitsevat, olkoon
meillä sitten tehtävänä joko voittaa vihollis-
iamme tai rauhassa opettaa ystäviämme.

Ja jotka lähetetyt oli, olit fariseuksista.
Fariseusten lahkoon kuuluivat parhaat miehet
Juudan kansasta. Tässä voisi nyt joku kysyä:
miksi evankelista sen juuri kertoo, että lähete-
tyt olivat tätä lahkoo? Hän tekee sen epäile-
mättä siitä syystä, että näin osoittaisi Johan-
neksen vakaamielisuuden, joka ei antanut pe-

rää niinkään suurille ja pyhille miehille, jotka kuitenkin sanoillaan olisivat voineet yllyttää koko kansan häntä vastaan ja nyt jo vihastuivat Johannekselle sekä huomauttivat hänelle arvonsa ja suurta valtaansa, kuten teksti sanoo:

ja he kysyit häneltä ja sanoit hänelle: miksi siis sinä kastat, jos et sinä ole Kristus etkä Elias etkä profeeta? Katsos tuota pöyhistelevää kopeutta! Katsos, kuinka heidän imartelevat sanansa tässä vaihtuvat uhkauksen sekä kuinka heidän petollinen ja teeskennelty nöyryytensä muuttuu kopeudeksi ja kuinka se nyt pääsee esille, mikä niin kauvan oli heissä piililyt! Jos hän olisi suostunut heidän ensimmäiseen kiusaukseensa, olisi hänen kuitenkin käynyt samoin, sillä heti kun he olisivat saaneet hänen puolelleen, olisivat he ylönkatsooneet hänet. Opi tästä ihmisiä silloin kaikkein enimmin kavahtamaan, kun he kohtelevat sinua imartelulla ja suurella nöyryydellä. Huomaa, mitä Kristus sanoo Matt. 10: 16, 17: **Olkaat taitavat niinkuin käärmeet ja vakaat niinkuin kyyhkyiset. Mutta kavahtakaa ihmisiä;** se on: älkää uskoko imartelijoita älkääkä palkitko vihollisianne pahalla. Näiden sanojen tarkoitus on siis tämä: Koska me havaitsemme, ettet ole Kristus etkä Elias etkä profeeta, niin tulee selville, että olemme esimiehiäsi, jotka hallitsemme Jumalan kansaa Mooseksen lain jälkeen, ja sen vuoksi ei sinun olisi pitänyt tehdä mitään ilman lupaamme ja käskyämme. Miksi olet sinä yksin sellainen jääräpää, vääräuskoinen ja rauhanhäiritsijä, että ilman meidän lupaamme ja suostumustamme tuot tänne uuden uskonnon? Mikä valta sinulla on kastaa? Eikö sinun ensin olisi pitänyt kysyä meiltä sitä? Sinäpä ansaitsit, että rankaisisimme sinua, johon meillä onkin valta, ja silloin ottaisimme perkeleen pois sinulta, joka rupeat niin yksin meitä vastustamaan. Ellet nyt heti lakkaa kas-

tamasta ja uutta opettamasta, niin pahasti sinun käy, ehkäpä pahemmin kuin luuletkaan. Katsos, kuinka nämä imartelijat, jotka ensin niin mielistellen puhuttelivat Johannesta ja tahtoivat pitää häntä Kristuksena, nyt heti sen jälkeen moittivat hänen kastamistansa ja aikovat uhkauksellaan saada hänet lakkaamaan toimestaan. Mutta Johannes, joka ei ollut mikään tuulen sinne tänne häilyttelemä ruoko eikä pehmeisiin vaatteisiin puettu, samoin kuin hän ylönkatsoi heidän imarruksensa samoin hän halveksi heidän uhkaustaankin. Sen vuoksi seuraa nyt:

Johannes vastasi heitä ja sanoi: Minä kastan vedellä, mutta teidän keskellänne seisoo, jota ette tunne. Hän on se, joka minun jälkeeni tulee, joka minun edelläni on ollut; jonka kengän rihmoja en minä ole kelvollinen päästämään. Ensi katsannolla näyttää, kuin olisi tästä jätetty jotain pois ja kuin tämän puheen oikein täydellisenä pitäisi kuulua näin: Minä kastan vedellä, mutta teidän keskellänne seisoo se, joka kastaa teitä tulella, jota ette tunne. Niinpä kirjoittaa Luukas 3: 16 Johanneksen sanoneen: **Minä tosin kastan teitä vedellä, vaan minua väkevempi tulee, jonka kengän nauhoja en minä ole kelvollinen päästämään; hän kastaa teitä Pyhällä Hengellä ja tulella.** Yhtä kaikki, koska Johannes itsestään sanoo, että kasto vedellä, nimittäin niin kauvan kunnes toinen tuli hänen jälkeensä, niin tekee hän kyllä tarkalleen ymmärrettäväksi, että toinen kaste oli tuleva, ja että se kastaja ei ollut kastava vedellä (ei nimittäin itse eikä omin käsinsä, Joh. 4: 2).

täten vastaa siis Johannes varsin vakavasti noin kopeaan ja uhkaavaan kysymykseen. He odottavat suurisuisille sanoilleen sellaista vastausta, joka olisi leppeä ja pelon sekainen. Mutta Johannespa nuhtelikin heitä heidän tietämättömydestään, kun eivät tunteneet sitä, jolta hänellä oli valta kastaa vedellä. Aivan

kuin sanoisi: Minä kastan sen vuoksi vedellä, koska minun jälkeeni tulee toinen, minua suurempi; hänen tulemisensa nojalla minä kastan. Hänen valtansa ja käskynsä on minulle kylliksi, vaikka ei minulla teiltä ole siihen mitään valtaa eikä suostumusta. Jos hänet tuntisitte, niin ette näin nousisi minua vastaan röyhkeilemään, sillä hän on ollut ennen minua ja minä en ole kelvollinen hänen kengänauhojaan päästämään. Luuletteko, ettei minulla ole käskyä kylläksi, kun olen tullut hänen käskystänsä ja hänen tähtensä? Oppikaa vaan ensin häntä tuntemaan ja uskokaa minua vähän, niin ymmärrätte heti, miksi minä ilman teidän lupanne ja suostumustanne kastan.

Noita sanoja: **Hän on se joka minun jälkeeni tulee, joka minun edelläni on ollut**, on ollut tapana ymmärtää kahdella tavalla. Ensinnäkin on suurempi osa opettajia yksimielisiä siitä, että kun Johannes sanoo Kristuksen tulevan hänen jälkeensä, niin ei ole aika luettava syntymän jälkeen, vaikka sekin on totta, vaan siitä ajasta lähtien, jolloin Johannes alkoi kastaa. Luemmehan Ap. Tek. 1: 22, että **Jeesus rupesi Johanneksen kasteesta**. Siihen viittaa Johanneskin Matt. 11: 3, kun lähetti kaksi opetuslastaan Kristuksen tykö ja kysytti häneltä: **Oletko sinä se tuleva?**, vaikka Kristus kieltämättä jo oli lihaan tullut. Tässä kohdassa sanoo Johannes: **Teidän keskelänne seisoo, jota ette tunne**, jolla tarkoittaa, että Kristus nyt oli tullut lihaan, mutta oli virkaansa tuleva vasta hänen jälkeensä.

Että Kristus taasen on ollut ennen Johannesta, sen tahtovat jotkut ymmärtää hänen jumaluudestaan. Mutta mitä merkillistä olisi hän tahtonut sillä todistuksella saada aikaan, jos hän olisi sanonut, että Kristus siihen nähden oli ollut ennen häntä, koskapa hän jumaluuteensa nähden oli ennen kaikkiakin luontokappaleita? Eipä näytä sekään todenmukai-

selta, että Johannes heti olisi tahtonut ilmoittaa ja selittää Kristuksen jumaluuden salaisuutta yksinkertaisille. Ja vaikka hän olisi tahtonut senkin tehdä, kuinka olisi hän voinut esittää sellaista näille uskottomille ja paatuneille juutalaisille, joille hänen myöskin siinä tapauksessa olisi täytynyt puhua enemmän ja selvemmin kuin näin harvoilla sanoilla? Niin, kuinka se sopii yhteen, että kun Johannes sanoo Kristuksen tulevan hänen saarnansa jälkeen eikä siinä puhu omasta eikä Kristuksen syntymisestä, kuitenkin tahdotaan väittää, että Johannes heti samassa puheessaan asettaisi Kristuksen itsensä edelle ijankaikkiseen syntymiseen nähden? Pitäähän aikaerotus ymmärrettävän samankaltaisista asioista ja niin, että Kristus on saarnannut Johanneksen jälkeen ja kuitenkin ennen häntä.

Tässä miellyttää minua niiden ajatus, jotka yksinkertaisimmin sanovat, että Johannes tässä puhuu ainoastaan Kristuksen miehuudesta ja sanoo, että Kristus oli saarnaava hänen jälkeensä ollen kuitenkin arvonsa puolesta hänen edellään. Johannes siis ylisti Kristusta, jotta Kristus olisi vastaanotettu suuremmalla kunnioituksella kuin Johannes. Onpa meilläkin yleisesti tapana sanoa, kun näemme jonkun nuoren mutta kuitenkin viisaan ja ymmärtäväisen miehen, että hän, vaikka onkin tuleva meidän seuraajaksemme opetusvirassa, kuitenkin on ollut meidän edellämme, ei tietysti virkaan vaan niihin lahjoihin katsoen, joita virka vaatii. Samoin tässäkin: koska Kristus alusta oli määrätty saarnavirkaan, täynnä armoa ja totuutta, ja oli antava, mitä Johannes ei voinut antaa, nimittäin armoa, sanoo kuitenkin Johannes aivan oikein: hän on ollut minun edelläni.

Tämä ajatus saa tukea siitä, ettei Johannes sano: joka tulee ja saarnaa minun jälkeeni, hän on jo tullut ja saarnannut. Vaan hän sanoo: **Joka minun jälkeeni tulee, joka minun edellä-**

ni on ollut. Sillä toista on, että joku tulee ja saarnaa, ja toista, että hän tulee saarnaajaksi tai varustetaan niillä lahjoilla, jotka tekevät hänet taitavammaksi saarnaajaksi. Ja tämän johdolla on ajatus selvä, kun **tulla** merkitsee samaa kuin **astua virkaan** ja **on ollut** tarkoittaa samaa, kuin että henkilö jo on saapuvilla ja lahjoilla varustettuna. Täytyyhän jokaisen ensin olla kelvollinen virkaan, ennen kuin hän ryhtyy sitä toimittamaan. Tästä nyt seuraa, että vaikka Johannes saarnasi Kristuksen edellä, oli hän kuitenkin Kristuksen jälkeen tullut siihen valmistetuksi. Eihän Jumalan käsky tullut Johannekselle, ennen kuin **vii-****dennellätoista kymmenennellä keisari Ti-****beriuksen hallitusvuodella**, kuten Luukas 3: 1, 2 kirjoittaa. Mutta Kristus oli äitinsä kohdusta alkaen kelvollinen saarnaamaan ja täynnä armoa ja kaikkia lahjoja siihen. Nämä sanat voitaisiin siis ymmärtää silläkin tavalla, että Kristus aina syntymästään saakka oli valmistettu saarnaajaksi, mutta Johannes ei ennen kuin kolmantenakymmenentenä vuote-naan, ja kuitenkin saarnasi Kristus, joka oli ennen valmistettu saarnaajaksi, myöhemmin kuin Johannes, joka jälestäpäin käskyn saatuaan saarnasi sentään ennen. Johannes siis sitä suuremmalla varmuudella vakuuttaa kansalle Kristuksen tulemistä, koska hän nyt jo oli saapuvilla.

Voidaan siis varsin hyvästi lukea nuo sanat **on ollut** sanoiksi **on jo**, joko ne sitten tahtoo sovittaa aikaan tai Kristuksen arvoon Johannekseen nähden. Eihän Kristusta määrätty Johanneksen todistuksella saarnaamaan, kuten Johannes oli siihen määrätty Jumalan sanan todistuksella, vaan taivaallisen isä todistuksella, kuten hän itse Joh. 5: 36 sanoo: **Minulla on suurempi todistus kuin Johanneksen.** Siten ymmärretään myöskin ne sanat, jotka Johannes vähää ennen 1: 15 sanoo: **Tämä oli se, josta minä sanoin, minun jälkee-**

ni on tuleva (se on: saarnaava), **joka minun edelläni on ollut.** Se on: hän on ollut saarnaaja ennen minua, vieläpä minua arvokkaampi-kin ja parempi, vaikka minä olen ennen ruvennut saarnaamaan. Samoin ymmärretään myöhemmin (v. 30, 31) seuraavat sanat: **Tämä on se, josta minä sanoin: minun jälkeeni tulee mies, joka minun edelläni on ollut, sillä hän oli ennen kuin minä. Ja en minä häntä tuntenut.** Nämä sanat kerrotaan kolmasti tässä luvussa.

Seuraavat sanat: **Jonka kengän rihmoja en minä ole kelvollinen päästämään**, tahtovat jotkut ymmärtää siten, että Johanneksella kyllä olisi ollut tietoja ilmoittaakseen Kristuksen miehuuden salaisuuden. Mutta tämä on tarpeetonta, sillä sanat ovat selvät, että Johannes tässä tunnusti Kristuksen korkean arvon ja tahtoo nöyryydessään ilmoittaa sen siten, että mainitsee Kristuksen kengänrihmoja. Mikä salaisuus taasen näissä sanoissa piilee, siitä tahdomme kohta puhua vähäisen.

Nämä tapahtuivat Betaparassa, sillä puolella Jordanin, jossa Johannes kasti. Tässä voisi joku kysyä: Mitähän siihen syynä on, että evankelista näin tarkasti määrää paikan, jossa tämä tapahtui? Minusta nähden on siinä jokin salaisuus kätkeytyneenä, mutta asian kannalta katsoen saa kertomus paikan mainitsemisesta paljoa suuremman uskottavuuden, kun se on tapahtunut tietyllä paikalla ja monen ihmisen läsnäollessa, jotka saattoivat todistaa juutalaisten herjausta vastaan siinä tapauksessa, että olisivat kertoneet jotain muuta Johanneksesta. Hehän väärentelivät kaikki, mitä hänestä sanottiin, niin että sanoivat hänellä olevan perkeleenkin.

Tämän kertomuksen salainen tarkoitus.

Ensiksikin Johanneksen virasta: **Johanneksen ääni korvessa merkitsee evankeliu-**

min sanaa kristillisessä kirkossa. Miksi häntä sanotaan ääneksi eikä kirjoitukseksi, siitä olemme jo ennen puhuneet. Sen vuoksi nimittäin, että saarnaajan pitää opettaa voimallisesti, vapaasti ja miehevästi, pelkäämättä mitään vainoa tai muuta, mikä voisi estää häntä hyödyttämästä opillaan. Tämä ääni kuuluu nyt korvessa, jolla muutamat ymmärtävät tarkoitettavan pakanoita, jotka ovat kaukana oikeasta jumalanpalveluksesta, hyljättyjä ja hedelmättömiä. Se arvelu on kyllä hyvä, mutta kuitenkin on parempi ymmärtää sanat niin, että evankeliumin ääni kuuluu korvessa, jossa ei oikeastaan keitään ihmisiä asu eikä viljele sitä, vaan se on erotettu Egyptistä ja kansan hälinästä. Eiväthän evankeliumi ja maailma sovellu yhteen. Sen vuoksi söikin Johannes heinäsiirakoita ja metsähunajaa eikä asunut kuninkaan huoneissa. Ruhtinasten hoveissa ja yhdessä asuvien ihmisten keskuudessa täytyy välttämättömästi löytyä imartelua, sillä maailma vihaa totuutta eikä anna evankeliumin äänen levitä niin esteettömästi kuin sen pitäisi. Huutavan ääni ja evankeliumin pasuuna eivät sen vuoksi oleskele kaupungeissa ja väkirikkaissa paikoissa vaan korvessa.

Johanneksen ja evankeliumin virka on kahdellinen, toinen tekee syntisiä, toinen vanhurskaita, edellinen osoittaa synnin, jälkimmäinen armon. Näitä kahta Johanneksen virkaa tahdomme nyt tarkastella. Hänen edelliseen virkaansa kuuluu se, mikä hänestä on Matt. 3: 1, 2 ja Luukk. 3: 3 kirjoitettu: **Johannes tuli ja saarnasi parannuksen kastetta ja sanoi: tehkää parannus.** Ja Jesaias 40: 6 sanoo: **Saarnaa. Mitäs minun pitää saarnaaman? Kaikki liha on ruoho.** Hän ei sano ainoastaan muutamille: **Tehkää parannus,** sillä kaikki liha eikä ainoastaan jokin liha on ruoho. Täten hän nuhtelee ja syyttää kaikkia ihmisiä syntisiksi ja kehoittaa jokaista tuntemaan itsensä syntiseksi. Tämä nyt on

Herran tien valmistamista. Ne jotka silloin nöyrytyvät, ne tuntevat ja tunnustavat syntinsä, he ovat jo valmistetut Kristuksen tieksi, se on: saamaan hänen kunniansa ja laupeutensa. Ja koska Johannes sanoo kaikille ihmisille: **Tehkää parannus,** niin tekee hän myöskin kaikki ihmiset syntisiksi, se on: hän johdattaa heitä itsensä tuntemiseen ja nöyryyttää heitä. Siitä taasen syntyy vihaa ja kateutta, sillä ylpeät fariseukset ja kirjanoppineet, jotka ovat mielestään puhtaita, eivät usko Johannesta, koska eivät luule mitään parannusta tarvitsevansa. Sen vuoksi sanovat he: Hänellä on perkele. Sen sijaan uskovat häntä portot ja publikaanit, jonka vuoksi he tulevatkin ennen taivaaseen kuin edelliset, Matt. 21: 31. Tätä heidän ylpeyttään nuhtelee Johannes Luukk. 3: 7 sanoessaan: **Te kyykkäärmetten sikiöt, kuka teitä neuvoi välttämään tulevaista vihaa.** Ja etteivät he voisi kerskata parannuksestaan ja vanhurskautestaan, sanoo hän heille edelleen: **Tehkää siis soveliaat parannuksen hedelmät.** Kun sanoisi: Te tahdotte ennen muita olla vanhurskaita ja uskallatte omiin töihinne, muuttakaa nyt tämä hullu luulonne, tunnustakaa itsenne köyhiksi syntisiksi ja tehkää toisia ja parempia parannuksen hedelmiä.

Samaa tointa harjoittaa evankeliumikin selittäessään lain hengellisesti, kuten Kristus Matt. 5 ja 6 luvussa tekee. Sillä sellaista ihmistä ei maan päällä ole, joka ei olisi, ellei hänellä ole vapauden henkeä, jonka yksi Kristus antaa, rikkonut kaikki Jumalan käskyt; vaikka ulkokullatut käskysanojen ulkonaisella noudattamisella surkeasti pettävät itsensä ja muuta eivätkä tahdo kauniskuoristen ulkonaisten töittensä tähden olla ruohoa eikä pidettää pahoina kuten muut ihmiset. Senvuoksi, valmistakaa Herran tietä, toimittakaa Herralle valmistetun kansan, saarnata parannusta, ilmi tuoda synti, osoittaa ihmiselle hänen viheliäisyytensä, saattaa häntä itsensä tuntemiseen,

selittää hengellisesti lakia ja täten julistaa Jumalan vihaa taivaasta, nöyryyttää, kuolettaa, temmata ylös, hajottaa, kadottaa ja siis saarnata, että kaikki liha on ruoho, ja paljon muuta sellaista, mitä Raamatussa sanotaan Jumalan sanan voimasta, synnin ilmi saattamiseksi ja hävittämiseksi, kuuluu kaikki yhteen ja on Johanneksen edellisen viran tehtävää, sillä nöyryys valmistaa ihmisen armolle, kuten 1 Piet. 5: 5 sanotaan: **Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon.** Tämä nöyryyttäminen on Jumalan vierasta työtä, saadakseen sen perästä vaikuttaa omalla työllään. Tätä nöyryyttämistä taasen vastustavat ainoastaan ylpeät, varsinkin ne, joita paisyttää oma viisus ja omien töiden vanhurskaus, ja koska he sen vuoksi eivät ota vastaan Johannesta, eivät he myöskään ota vastaan Kristusta eivätkä koskaan käsitä Jumalan laupeutta.

Johanneksen **toiseen virkaan** kuuluu taasen se, mitä Matt. 3: 2 sanotaan: **Taivaan valtakunta on lähestynyt;** myöskin Joh. 1: 29: **Katso, se Jumalan karitsa, joka poisottaa maailman synnin.** Ja sanoopa hän tässäkin: **Hän on se, joka minun jälkeeni tulee, joka minun edelläni on ollut, jonka kengän rihmoja en minä ole kelvollinen päästämään.** Myöskin Jes. 40: 9 sanotaan: **Sano Juudan kaupungeille: katso, teidän Jumalanne.** Eihän siinä ole kylliksi, että nöyryymme ja meille paljastetaan pahuutemme, ellei näytetä sitä hyvää, jonka kautta me pahasta voimme pelastua. Tämä tapahtuu, kun hän osottaa nöyryyneet ja syntinsä tuntevat Kristuksen tykö, joka heidät synneistä vapahtaa. Kun Kristus löytää tullessaan syntisiä, niin vaeltaa hän heidän kanssaan ja tekee heidät vanhurskaaksi. Tämän saa aikaan myöskin evankeliumi, kun se julistaa rauhaa ja syntein anteeksi saamista Kristuksessa, Luukk. 24: 46, 47: **Niin tuli Kristuksen kärsiä ja nousta kuolleista**

kolmantena päivänä, ja saarnattaman hänen nimensä parannusta ja syntein anteeksi antamusta. Huomaa, että parannuksen saarnaaminen on saarnata, että kaikki ihmiset ovat syntisiä, ja että syntein anteeksi saamisesta saarnaaminen on saarnata, että me tulemme Kristuksessa vanhurskaiksi. Tämän tekee P. Paavali varsin ylevästi Room. 3 luvussa, jossa hän sulkee kaikki synnin alle ja esittää Kristuksen kaikille ihmisille kaikkein vanhurskauttajaksi uskon kautta.

Johanneksella ja evankeliumilla on siis yhdenlainen oppi ja tehtävä, nimittäin alentaa ylpeitä, korottaa nöyriä, tehdä ravituista isoovaisiksi ja täyttää isoovaisia hyvyydellä. Mutta koska tämä ei tapahdu minkään ulkonaisen vaikuttimen avulla vaan ainoastaan sanan kautta, jolla tätä julistetaan, niin on se ainoastaan ääni. Kristus vaikuttaa sen, mitä Johannes ja evankeliumi julistajat. Sinä näet siis, että Johannes seisoo aivan Kristuksen ja Mooseksen, armon ja lain, Uuden ja Vanhan Testamentin keskivälillä, koska hän ilmoittaa, selittää ja ne toisiinsa yhteen liittää. Laki vaatii armoa ja armo voi pitää lain, mutta ihminen ei ymmärrä kumpaakaan, mitä laki vaatii eikä mitä armo tekee, ellei Johanneksen ääni tule väliin ja ellei tämä palava ja paistava kynttilä lakia selittämällä aseta syntien tuntemista oikeaan valoosaan ja armoon osoittaen herätä ikävää syntein anteeksi saamiseen, samoin kuin kelpo lääkäri ensin ilmoittaa taudin ja sitten määrää lääkkeen. Tätä nyt ei ole Mooses eikä mikään muu profeeta koskaan tehnyt, vaan he ovat ainoastaan ennustaneet, kuinka se vasta piti ilmoitettaman.

Siihen tähtää myöskin Johanneksen vesikaste, joka näkyväisellä teolla kuvaillee, mitä hän sanalla opettaa. Eihän vedellä kastaminen ole mitään muuta kuin kylmän lisäämistä ja, kuten näyttää, tehdä jotain tulen vastustamiseksi. Samoin myös, kun lakia saarnataan, sil-

loin lisääntyä ja kasvaa synti, joka sotii armoa vastaan, Room. 5: 20: **Laki on myös tähän tullut, että synti suuremmaksi tunnettaisiin.** Se on: oikeasta synnin tunnosta tulee ihminen nöyryytetyksi, niin että hän epäilee itsestään ja oppii siitä ymmärtämään, kuinka kaukana hän on armosta eli Hengen tulesta. Ja kuitenkin, mitä enemmän hän synnin tuntee sitä lähempänä on armo. Suloisen kuvauksen tästä antaa Elias, 1 Kun. Kirj. 18: 33, (jonka hengessä Johannes tuli), kun hän kolmasti valatti vettä kalpeen ja puitten päälle, niin että vesi juoksi alttarin ympärillä ja hautakin tuli vettä täyteen. Heti sen jälkeen kun hän rukoili lankei tuli alas taivaasta ja poltti kalpeen sekä puut ja veden, jolloin heidän myöskin täytyi tunnustaa, että Herra on Jumala. Samoin tässäkin Johanneksen vesikaste: lain tunteminen lisää syntiä aina epätoivoon saakka, ja kuitenkin, koska ihminen sen kautta ajetaan Kristuksen tykö, jonka täytyy tulla ja kastaa tulella, niin valmistetaan ihminen täten paremmin armolle, joka ottaa pois kaikki synnit. Silloin tunnetaan Herra oikein, baalin profeetat (väärät lakiopettajat) saavat surmansa ja sitä seuraa heti rankka sade (evankeliumin opin yltäkylläisyys), kuten samassa paikassa on kuvattu.

Huomaappas nyt, mitä sille tapahtuu, joka selittää lakia ja julistaa armoa, niiden puolelta, jotka ovat kansan pyhimpiä, viisaimpia ja mahtavimpia, nimittäin pappien, leviitain ja fariseusten. **Ensiksi** koettavat he vääntää evankeliumia hullun luulonsa mukaan, toimittelevat omia töitään ja pitävät niistä suurta ääntä kansalle, niin myös omasta kirkkomeudestaan ja harjoituksistaan, niinkuin joistakuista paavin päätöksistä, monista aivan hyödyttömistä ihmisasetuksista ja ajatuksista, jotka riistävät evankeliumilta sen voiman ja oikean ymmärryksen. Mutta siitä huolimatta pysyy evankeliumi vakaana mielipiteessään

eikä kärsi väärennyksiä, vaikka muutamat tohtorit ja opettajat ovat koettaneet repiä sitä rikki monen kaltaisilla selityksillään, valheillaan, viisasteluillaan ja väärillä esityksillään, siitä puhumattakaan, kuinka he töilläään ja ihmisasetuksillaan hallitsevat kristillistä kansaa, samoin kuin fariseukset koettivat hallita Juudan kansaa Johanneksen kautta. Eiväthän nuo niin sanotut hengelliset voisi harjoittaa mitään hirmuvaltaa seurakunnassa, jos Johanneksen ääni, se on: evankeliumi, saisi olla kuuluvilla ja ellei mitään ihmisasetuksia olisi. Mutta kun eivät saa Johannesta houkutelluksi eikä evankeliumi ole heidän puolellaan, mitäs heille sitten neuvoksi? Niin, he vetoavat silloin viisaaseen Aristoteles pakanaan ja ihmispäätöksiin evankeliumin asemesta ja hakkauttavat vangitun Johanneksen pään poikki Heroodeksellaan, kuten tähän aikaan nähdään. Kun nimitäin Johanneksen tykö lähetetyt eivät voi makeilla sanoillaan vietellä häntä siihen, että hän ummistaisi silmänsä heidän synneilleen, niin he vihdoinkin raivostuvat ja kiukustuvat ja sanovat: Miksi sitten kastat? Lakkaa meitä nuhtelemasta! Meidän työmme ovat oikeat ja sääntömme pyhät, ellet tahdo niitä pitää, olet väärauskoinen ja sinun täytyy kuolla. Eikö näin joka päivä tapahdu ja ole aina tapahtunut pappiemme ja leviittaimme ja fariseustemme kesken, jotka eivät hekään tunne häntä, joka seisoo heidän keskellään? Mutta miksi he eivät häntä tunne? Näetkös siksi, että ne jotka ovat tottuneet opettamaan muille sääntöjään, he eivät välitä Johanneksen kasteesta eivätkä tarvitse mitään parannusta.

Että tämä nyt sitä selvemmin ymmärrettäisiin, niin tahdomme, seuraavien sanojen paremmaksi selitykseksi, lausua saarnaajille ja sielunpaimenille muutamia neuvoja kuinka heidän tulee käyttäytyä, kun saarnaavat oppia uskosta ja hyvistä töistä sekä kuinka heidän tulee varoa sitä vaaraa, joka kirkkotavoissa

väjy. Siinä tarkoituksessa tahdomme jakaa kaikki tyyni **kolmeen tehtävään** eli kolmeen opinkohtaan ja ikäänkuin kolmenlaiseen kasteeseen. **Ensimmäinen osa** on kaikkein äärimmäisinnä ja ulottuu yltäympäri sekä on temppelein pihan kaltainen. Se on sangen avara ja siellä opetetaan kaikenlaisia käytöstapoja, ulkonaisia kirkonmenoita ja ihmissääntöjä. Tämä piha on kuvattu niin sanotussa hengellisessä oikeudessa ja luostarisäännöissä ja siihen kuuluvat ulkonaiset ruumiilliset asiat, niinkuin talo, astiat, vaateparret ja ruumiin jäsenet; esimerkiksi että olisi suurempi synti tehdä jotain pahaa kirkossa kuin kotona, talossa tai kadulla, samoin myös ettei saa keittää, syödä, juoda tai tehdä kauppaa kirkossa. Tänne kuuluvat siis ne vapaudet, jotka on omistettu pyhille paikoille; ja siitä on ollut seurauksena, että pidetään syntinä alttarivaatteen, kalkin ja muun kirkon astian tai tarvekalun koskettamista. Varsinkin pidetään suurena syntinä, jos joku pappi pitäisi messun ilman tukanpeitettä, kaulusta, messuhakaa, ranne rengasta ja ilman muuta sellaista koreutta, tai jos hän messurukousta lukiessaan sekaantuisi, änkyttäisi tai lausuisi jonkun sanan liian kovasti. Löytyy paljon sellaista, jota ei ole Kristus eivätkä hänen apostolinsa käskeneet. Tässä täytyy tarkkaan katsoa, että erotetaan tuollaiset ulkonaiset juhlamenot Jumalan käskystä, voidaksemme vastustaa sitä nurinkurista menoa, joka nykyään täyttää ja häikäisee koko maailman silmät.

Senvuoksi tulee ymmärtäväisen saarnaajan kiinnittää sellaiseen kaikki tarkkaavaisuutensa. Jos hän näkee näitä ulkonaisia asioita pidettävän korkeammassa arvossa kuin Kristuksen käskyä, niin on hänen tehtävänsä saarnata kaikin voimin sitä vastaan opettaakseen kansan arvostelemaan sitä oikein ja uhratakseen Kristukselle puhtaita sorkkansa hajoittavia eläimiä. Jos hän esimerkiksi huomaa, että

joku pappi häpeemättömästi kiroo ja vannoo, on ylpeä, kiukkuinen ja ahne, tai elää haureudessa ja muissa paheissa, jotka Kristus on kieltänyt, eikä ota taipuaksensa kääntymystä tekemään, mutta että sama pappi sitävastoin punehtuu ja vaalenee kauhistuksesta, kun sattuu joko pitämään messun ilman messuhakaa, änkyttää hiljaisemman rukouksen lukemisessa tai lyö laimin muutamia tuollaisia ulkonaisia kirkkomennoita, niin tulee oikean saarnaajan nuhdella sellaista vakavasti, osoittaa hänelle, kuinka tyhjänpäiväistä hänen mieleton pyhytensä on. Hänen tulee monin sanoin kuvata hänelle, että on paljoo pienempi synti, jos hän yhteisessä pöydässä syö pesemättömin käsin tai pitää messun ilman tavallista messupukua, juhlallisuutta, ja kaikkea sitä, mitä ihmiset ovat käskeneet, kuin jos hän vaan kerrankin kiroisi ja loukkaisi lähimmäistään tai ei osoitaisi hänelle hyvää. Se pitää tehtävän hänelle tajuttavaksi siitä syystä, että hänen tulee pitää sata kertaa suurempana syntinä Jumalan käskysten rikkomista, kuin jos hän laiminlöisi ainoastaan ihmismääräyksiä. Ellei hän sitten tunne mitään tai ainoastaan vähemmän katumusta edellisen johdosta, niin tietäköön hän olevansa häjy ulkokullattu, joka tällä väärällä omantunnon arkuudella enemmän suututtaa kuin lepyttää Jumalan.

Sellaisista omistatunnoista sanoo apostoli, että ovat poltinraudalla merkityt, se on: niitä pakottaa keksityt, ei oikeat eikä puhtaat ohjeet. Niitä tavataankin nykyään kaikkialla maailmassa. Me näemme, että paavilaiset papit ovat ahnaimpia, eivät tee kenellekään hyvää eivätkä palvele ketään milläkään kristillisellä rakkaudella. Se kaikki ei kuitenkaan koske ollenkaan heidän omaantuntoonsa. Mutta jos he tapailevat sanoja messussa tai sattumalta joutuvat hädän vaatiessa puhuttelemaan joltain lasta, niin Jumala auttakoon, kunka se heidän omaantuntoaan kaivelee! Sen vuoksi tu-

lee saarnaajan saarnata ahkerasti tuollaisia hupsuja, röyhkeitä ja jumalattomia omiatuntoja vastaan sekä oikein opettaa kansalle, mitä oikea murheellinen omatunto on, että he oppisivat pitämään ulkonaisia juhlamenoja vähimpinä, jopa mitättöminä, elleivät ensin ja ennen kaikkea ole noudattaneet Jumalan käskyjä. Sillä ei Jumala mistään ankarammin vihastu kuin tuollaisista ihmissäännöistä ja niiden tähden valittelevista omistatunnoista, kuten Kristus Matt. 15: 7–9 sanoo: **Te ulkokul-
latut, Jesaias ennusti teistä oikein, sanoen: tämä kansa lähestyy minua suullansa ja kunnioittaa minua huulillansa, mutta heidän sydämensä on kaukana minusta. Vaan turhaan he minua palvelevat opettaen niitä opetuksia, jotka ovat ihmisten käskyt.** Siitä näet selvästi, että ihmisoppi ja säännöt ovat turhia eikä pidettäviä minäkään jumalanpalveluksena, niinkauvan kuin sydän on kaukana Jumalasta. Niin, mitä voitaisiin selvempää sanoa?

Ei ole yhtäkään asiata, jossa saarnaajan tulisi noudattaa suurempaa valppautta, kuin että hän opettaisi kansan oikein arvostelemaan tuollaisia asioita, että he saisivat oikean käsityksen sellaisista ulkonaisista juhlakommenoista. Me näemme myöskin, ettei P. Paavalikaan mitään muuta ahkerammin teroittanut kuin tätä. Kukapa ei nimittäin hämmästyisi, kun näkisi jonkun naisen saavan omantunnon vaivoja siitä, että on tullut koskettaneeksi jotain alttarivaatetta tai kalkkia, vaikka hänen omaatuntoaan ei ollenkaan liikuta se, että antaa miehen maata vieressään, luvottomasti himoiten puhuttelee ja katselee häntä, tai että on kielittelijä, kiukkuinen, ylpeä ja muihin paheisiin taipuvainen? Jos joku lapsi tai yksinkertainen ihminen koskettaa käsin pyhää leipää ja viiniä ehtoollisessa, niin pidetään sitä niin kauheana syntinä, että oikein leikataan pois se lihapalanen, jolla on

koskettu. Sen sijaan ei heidän mielestään ole mitään syntiä, että leipä tulee maallikon kielelle, huulille ja kurkkuun hänen ehtoollista nauttiessaan. Mutta kun joku varastaa tai rikoo jonkun Jumalan käskyn, niin rangaistaan häntä vähän tai ei ollenkaan. Mistä tulee tämä mielettömyys muusta kuin siitä, että perkele petollisesti tekee ihmisen omantunnon helläksi ja tarkaksi vähäpätöisistä asioista, vaan sitä vastoin paaduttaa sen todellisille ja oikeille rikoksille.

Toinen osa on seuraava. Kun on oikein opetettu ulkonaiset kirkkotavat ja saatu ne ymmärretyksi, kun niitä on taidolla verrattu Jumalan käskyihin, niin että tiedetään, että vanhurskautta niillä pikemmin ainoastaan merkitään kuin meille todella annetaan, ellemme ahkeruudella harjoita itseämme Jumalan käskyissä, niin täytyy johtaa ihmiset sisemmäksi, sisempään ja lähempään pihaan, ikäänkuin esikartanosta temppelein keskiosaan, jota sanottiin pyhäksi, se on: ihmiskäskyistä Jumalan käskyihin. Sängen tarkoin katsokoon saarnaaja, että hän opettaa kansalle ainoastaan Jumalan käskyjä, johon hän on kutsuttukin. Ja silloin alkaa Johanneksen virka, kun hän nimittäin opettaa lakia. Sillä ulkonaisten juhlamenojen opettaminen ei kuulu Uuteen Testamenttiin eikä Johanneksen virkaan. Niistä kyllä puhutaan nuorison tähden, mutta ainoastaan sillä tavalla, ettei niistä tulisi mitään harhaan meneviä eikä, kuten sanottu, poltinraudalla merkittyjä omiatuntoja, jolloin koko jumalanpalvelus kävisi turhaksi, kuten Kristus sanoo. Tässä toisessa kartanossa opetettakoon nyt kansalle jumalanpelkoa, rakkautta, rauhaa, hyvyttä, nöyryyttä, kärsivällisyyttä, pitkämielisyttä, lempeyttä ynnä muita hengen hedelmiä, joita kymmenissä käskyissä vaaditaan. Sitä vastoin pitää nuhdeltaman ylpeyttä, haurautta, kiukkua, vihaa ja muita lihan töitä, sillä

sekä hyvät että pahat hedelmät ja teot eivät johdu huoneista, vaatteista, astioista, ihosta eikä lihasta, kuten juhlamenot, vaan sisällisesti sydämen mielestä, voimista ja ytimeistä.

Mutta tästä ei tule opettaa sillä tavalla, että kaikki pannaan riippuvaksi ainoastaan ulkonaisista töistä, koska tämäkin olisi ulkokultaisuutta, vaan siten, että meidän kaikesta sydämeistä tulee tehdä Hengen hedelmiä ja pae-ta pimeyden töitä. Esimerkiksi jos joku neitsyt pysyy naimatonna vasten tahtoaan, niin tietäköön hän, ettei hänellä sellaisesta puhtaudesta ole mitään palkkaa jumalalta odotettavissa vaan ainoastaan ihmisiltä ja ettei tämä hänen puhtautensa mitään muuta ole kuin ulkokultaisuutta ja tyhmäin neitseitten öljytön lamppu. Minä aavistan tähän nähden, että tätä nykyä näin on monen laita meidän parasten pappien, hengellisten, nunnien ja kunniallisten vaimojen ja neitojen joukossa. Samoin on myöskin laita monen rehellisemmän maallikon, jotka kaikki näkyvät harjoittavan itseään hyvissä töissä, rukoillen, paastoten ja naimatonna pysyen ja ketään ihmistä torumatta ja loukkaamatta. Mutta tätä kaikkea tekevät he helvetin pelosta ja salaisesti lakia vihaten, niin että ellei mitään lakia olisi ja jos he voisivat päästä synnin rangaistuksesta, niin eläisivät he yhtä vapaasti kuin muutkin ihmiset. Lain opettaja opettaa lakia oikein silloin, kun hän hätyyttää kaikkia parannukseen, tekee kaikki rikollisiksi ja todistaa kaiken synniksi, mitä ei tehdä hyvästä ja haluisesta sydämeistä. Lain voi täyttää ainoastaan hyväntahtoinen sydän ja Jumala vihaa sellaisia palvelijoita, jotka palvelevat häntä palkan tähden. Niin, hän etsii vapaita, halukkaita ja iloisia antajia, jotka palvelevat häntä sydämen halulla ilman pakkoa ja pakitusta. Heille hän puolestansa antaa taivaan valtakunnan, ei velvollisuudesta vaan sulasta ansaitsemattomasta hyvyydestä.

Jos saarnaaja tätä tehtäväänsä niin ahkerasti ja huolellisesti hoitaa, kuin hänen tulee, niin saa hän havaita, kuinka varsin harvassa on hurskaita ihmisiä ja sitä vastoin kuinka paljon ulkokullattuja on tässä maailmassa, sekä kuinka tässä ulkokultaisuudessa tulee tuomituksi monta ihmistä, joilla on kaunis hurskauden ulkomuoto. Heistä viisas Salomo sanoo Saar. 8: 10, 14: **Minä näin jumalattomat haudatut, jotka tulit ja vaelsit pyhässä sijassa, niinkuin he olisi vanhurskasten töitä tehneet.** Noihin ulkonaisiin juhlamenoihin ei keitään enemmän huku kuin näitä sokeita ja taitamattomia ihmisiä, jotka eivät koskaan opi saamaan oikeata käsitystä hyvistä töistä. Katso, tässä ne Israelin lihavat lyödään ja sen valitut hajoitetaan. Oi kuinka hirmuista sentään on nähdä, että tuollaiset tekopyhät, pidettäköön heitä muuten kuinka viisaina ja hurskaina tahansa, joutuvat kadotukseen sentähden, että uskoivat voivansa täyttää lain töillään, ja arvelevat lain olevan annettun siinä tarkoituksessa, että täyttäisivät sen omilla töillään. Sellaista ihmisten vanhurskautta sanotaan Raamatussa **vaivaksi ja työksi**, kuten Ps. 10: 7 ja useammassakin kohden. Sen vuoksi sanoo myöskin Kristus Matt. 7: 22, 23: **Moni sanoo minulle sinä päivänä: Herra, Herra, emmekö me sinun nimes kautta ennustaneet ja sinun nimellä ajaneet ulos perkeleitä, ja olemme sinun nimes kautta monta väkevää työtä tehneet? Ja silloin minä heille tunnustan: en minä teitä ikänä tuntenut; menkää pois minun tyköäni te väärintekijät.** Siis täytyy saarnaajan käyttää kaikkea vaikutustaan juurittaakseen perinpohjin pois kaiken luottamuksen töihin ja opettaa kansalle, että jolleivät he opi tekemään parempia töitä, pitää heidän töinensä päivinensä joutua ijankaikkiseen kadotukseen. Näin tekee hän lain ja Johanneksen edellisen tehtävän kautta kaikki ih-

miset syntisiksi, nöyriksi ja valmiiksi oppimaan, mitä heidän sitten lisäksi tulee tehdä.

Kaiken tämän perästä seuraa **viimeinen osa**, jossa opetetaan uskosta, jonka muuten tulisi olla hyvin ensimmäinenkin. Senhän vuoksi ulkonaiset kirkkotavat ja muut työt hyljätään, että sitä suuremmalla vapaudella ja hyödyllä voitaisiin ennen kaikkea opettaa uskoa. Niinpä luumme toisessa Mooseksen kirjassa, että ennen kaikkea piti ne toimet täytettämän, jotka kuuluivat kaikkein pyhimpään, sitten ne, joiden paikka oli majan keskiosassa, ja viimeksi ne toimet, joiden piti tapahtua ulkopihalla. Päinvastoin taas otettiin ensin alas ulkopiha, sitten keskiosa ja viimeksi kaikkein pyhin. Tällä annetaan hengellisesti tietää, että kaikkein ensin tulee opettaa uskoa ja evankeliumia, joissa yksin Jumala vaikuttaa; sitten opetetaan, että töiden tulee lähteä uskosta; ja viimeksi, kun usko ja työt ovat oikealla paikallaan ja varteen otettuja, niin siten voidaan ilman vahingon vaaraa opettaa myöskin ulkonaisia kirkkotapoja ja ohjeita. Mutta nuhdevirassa noudatetaan aivan päinvastaista järjestystä: siinä pitää ensin kumottaman juhlamenojen ansiota tuottava arvo ja välttämätön tarpeellisuus, koska ne eivät ole mitään oikeita töitä. Sitten täytyy myöskin tuomita pois ne työt, jotka eivät johdu uskosta, ja viimeiseksi osoittaa, että uskokin on kerran lakkaava, kuten P. Paavali 1 Kor. 13: 10 ja 15: 54 sanoo, **kun katoova pukee päälensä katoomattomuuden** ja rakkaus yksin jää jällelle. Siis on saarnaajan ensimmäinen ja tähdellisin tehtävä opettaa uskoa ja Johannek-

sen kanssa osoittaa **Jumalan karitsaa, joka poisottaa maailman synnin**. Silloin, sanoo apostoli 2 Kor. 3: 6, olemme me **hengen emmekä kirjaimen palvelijat**.

Usko Kristukseen on nimittäin Jumalan lahja, joka Kristuksen tähden saa Pyhän Hengen. Kun ihminen sen saa, tulee sydän iloiseksi, riemuisaksi ja haluiseksi, niin että se tekee ja kärsii kaikki mieluisesti, ei helvetin pelossa, ei palkan toivossa, vaan sulasta hyvästä tahdosta. Silloin ihminen sydämellisesti ja suloisesti rakastaa Jumalata, koska hän havaitsee, kuinka paljon ja suurta on lahjoitettu Kristuksessa ansaitsemattomasta armosta, ja silloin on ihminen myöskin valmis kuolemaan ja kaikissa asioissa taipumaan Jumalan tahdon alle. Tämä tahto, joka tulee uskosta ja hengestä ja on luotu Jumalan jälkeen, tekee oikeita hyviä töitä ja noudattaa kirkko-tavat oikeassa mielessä käyttäen niitä täydellisessä vapaudessa ja tietäen, ettei vanhurskaus ole niissä eikä missään muissa töissä vaan uskossa, kuten P. Paavali Room. 1: 17 sanoo: **Vanhurskaan pitää elämän uskosta**, ja Room. 10: 10: **Sydämen uskolla me vanhurskaaksi tulemme**. Ilman sellaista uskoa eivät mitkään juhlamenot eivätkä työt auta. Sitä vastoin ei ole siitäkään vahinkoa niille, jotka tekevät töitä uskossa, jos he sattuvat jotain lyömään laimin tuollaisissa ulkonaisissa juhlamenoissa, sillä se kaikki on vapaaehtoista. Tästä uskosta me olemme puhuneet ja puhumme, jos Jumala suo, siitä vieläkin enemmän, sillä ei ole koko vuoden ympäriinsä yhtään evankeliumia, joka ei etupäässä uskoa opettaisi. Amen.